

The chosen examples of slang words brightly illustrate the process in both languages. Particular attention should be paid to the problem of the translation of lexical units of youth slang into Ukrainian. The corresponding linguistic equivalents should be sought not in the literary language, but in the corresponding stylistic cluster of the Ukrainian language. In other words, in order to preserve the corresponding color and stylistics of the translated texts, one should use units of the language of Ukrainian youth. It has been established that German and English youth slang have more points of contact than differences, which suggests similar trends in the development of both languages. The analysis of this language layer should be continued, because for changeable nature of youth speech and youth slang itself.

Key words: *the English language, the German language, youth, slang, youth speech, youth slang, sociolect.*

УДК 372.881.111.1.

Мазур Ю. Я.,
*кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри
практики іноземної мови та методики викладання
Хмельницького національного університету*
E-mail: yulianamazur25@gmail.com

Зембицька М. В.,
*кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри
практики іноземної мови та методики викладання
Хмельницького національного університету*
E-mail: zembitska@i.ua

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАКТИЧНИЙ КУРС АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ»

У статті проаналізовано підходи зарубіжних та вітчизняних науковців до трактування поняття «фразеологічна одиниця», визначено її ознаки (експресивність і фразеологічну образність, стійкість

вживання та семантичну складність, виразність, лаконічність вираження думки, а також стійкість, ідіоматичність) та властивості. На основі характеристики ключових властивостей фразеологічних одиниць, здійснено спробу їх класифікації на основі аналізу семантичних, граматичних, стилістичних та інших ознак; виділено та проаналізовано основні групи фразеологізмів; схарактеризовано проблеми перекладу англійських фразеологізмів; виділено особливості їх трансформації українською мовою. Наведено основні рекомендації щодо способів перекладу англійських фразеологізмів.

Ключові слова: *фразеологічна одиниця, способи перекладу, особливості трансформації, ідіома, калькування.*

Друга половина ХХ століття вважається періодом інтенсивного розвитку фразеології, оскільки саме в цей час вона стала самостійною дисципліною і невдовзі привернула увагу низки вітчизняних та зарубіжних учених, таких як Ю. Ю. Аваліані, Б. М. Ажнюк, В. В. Акуленко, М. Ф. Алефіренко, Н. М. Амосова, В. А. Архангельський, К. Т. Баранцев, В. М. Білоноженко, В. С. Виноградов, В. І. Гаврись, С. Н. Денисенко, Ю. О. Жлуктенко, Р. П. Зорівчак, Д. І. Квеселевич, В. О. Кунін, О. П. Пророченко, О. Д. Райхштейн, Л. Г. Скрипник, О. Б. Ткаченко, Т. З. Черданцева, І. І. Чернишова та ін. Хоча фразеологічні одиниці стали об'єктом наукових розвідок значної кількості науковців, проте все ще існує багато проблем та аспектів фразеологічної науки, які потребують ґрунтовнішого аналізу, особливо крізь призму професійної підготовки майбутніх вчителів у процесі викладання дисципліни «Практичний курс англійської мови», що сприяло би збагаченню теорії фразеології, розумінню її природи та сутності.

Мета статті – виявлення, аналіз особливостей фразеологічних одиниць, визначення оптимальних шляхів відображення оригіналу засобами своєї рідної мови у процесі викладання дисципліни «Практичний курс англійської мови».

Знання іноземної мови в сучасному суспільстві розглядається як невід’ємний компонент професійної культури, засіб комунікації та спілкування. Комунікативно-діяльнісна методика викладання іноземних мов передбачає залучення студентів в іншомовну культуру, а також діалог іноземної та рідної культур. У такому контексті зміст іншомовної підготовки трактується ширше, ніж традиційно, і розглядається як іншомовна культура. Для професійної діяльності робочою програмою дисципліни визначене обов’язкове оволодіння лексичним матеріалом, в якому фразеологізми займають важливе місце, оскільки вони надають мові емоційно-експресивного забарвлення.

Сучасні вітчизняні та зарубіжні науковці використовують різні назви цього терміна: «фразеологічна одиниця», «фразеологізм», «фразема», і трактування їх також різняться. Так, в лінгвістичному енциклопедичному словнику за ред. В. Н. Ярцевої зазначається, що фразеологізм (або фразеологічна одиниця) – це загальна назва для семантично пов’язаних словосполучень, які, на відміну від подібних до них за формою синтаксичних структур, утворюються та відтворюються в мові у вигляді фіксованого співвідношення семантичної структури та певного лексико-граматичного складу [10].

В. С. Виноградов зазначає, що слова, які існують в мові, закріплюються в людській свідомості в процесі засвоєння мови як засобу спілкування, а поєднання слів і понадфразових єдностей відбувається в мовному акті. Подібне поєднання лексем відбувається згідно з визначеними правилами граматики, воно також залежить від особливостей мови, намірів мовця і т. п. Однак в мові є багато словосполучень, які не виникають у мові, а вживаються в ній вже готовими словесними блоками. Це так звані стійкі словосполучення або, як їх частіше називають, фразеологічні одиниці (звороти), або фразеологізми [3]. Натомість Ю. С. Маслов стверджує, що найчастіше причина такої

структурної стійкості фразеологічної одиниці полягає в полісемантичності словосполучення [11].

Проаналізувавши підходи науковців до визначення поняття «фразеологічна одиниця», робимо висновок, що думки вчених різняться, і відсутнє єдине, узагальнене визначення цього терміна як мовної одиниці. Проте вважаємо, що фразеологічні одиниці – це різні одиниці мови, значення яких було повністю або частково переосмисленим. У такому випадку для ґрунтовнішого розуміння сутності досліджуваного поняття доцільно охарактеризувати його ключові ознаки та особливості.

Так, до характерних властивостей фразеологічних одиниць відносять експресивність і фразеологічну образність, яка, в свою чергу, трактується як семантичний дуалізм, який передбачає існування первинного та переносного значення словосполучення (Н. Л. Шадрін); стійкість вживання та семантична складність (Б. А. Ларін); нездатність моделювати, переосмислення значення і структурна стійкість (Я. І. Рецкер); виразність, лаконічність вираження думки, а також стійкість (С. С. Кузьмін); полісемантичність, цілісність значення, образність, експресія, зв'язок з реаліями (А. І. Молотков); структурна стійкість, відтворюваність у вигляді готової одиниці, ідіоматичність (К. Я. Авербух, О. М. Карпова) [12].

Охарактеризувавши різні погляди науковців, вважаємо, що характерними ознаками фразеологічних одиниць є стійкість складу і структури, цілісність і полісемантичність семантики, образність та ідіоматичність. На основі характеристики ключових властивостей фразеологічних одиниць науковці також здійснили спробу класифікувати їх, керуючись семантичними, граматичними, стилістичними та іншими ознаками.

Першу типологію опублікував швейцарський вчений Шарль Баллі в книзі «Французька стилістика». Ґрунтуючись на результатах компаративного аналізу німецьких словосполучень,

він розподілив фразеологізми на фразеологічні групи та фразеологічні єдності. Російський науковець В. С. Виноградов поділяє фразеологічні одиниці на три великі групи: лексичні, предикативні, компаративні [2].

Лексичні фразеологізми – це словосполучення, які семантично збігаються з аналогічними їм словами, наприклад: *тримати язик за зубами*, *стріляний горобець*. Ці фразеологізми вживаються в мові вже у вигляді готових лексичних одиниць, як еквіваленти різних частин мови. У цих одиниць є узагальнено-цілісне значення.

Предикативні фразеологізми є закінченими реченнями, які вживаються в мові у вигляді стійких структур, наприклад: *сивина в бороду, а біс в ребро; до милування нема силування*. До предикативних фразеологізмів належать приказки, прислів'я та інші стійкі висловлювання, що відбивають культурні і моральні цінності.

Компаративні фразеологізми – це стійкі словосполучення, які носять порівняльний характер, наприклад, *стояти як укопаний; крутитися як білка в колесі; дивитися як баран на нові ворота*. Такі фразеологічні звороти будуються за єдиною схемою, наприклад: прикметник + частка + іменник або дієслово + частка + іменник.

М. М. Амосова поділяє фразеологічні одиниці на фраземи (одиниці, які трактуються без зміни змісту (наприклад, *cold weapon* – «холодна зброя», *to knit one's brows* – «нахмурити брови», *small hours* – «ранні години»)) та ідіоми (одиниці, які передбачають семантичне переосмислення (наприклад, *to fall by the wayside* – «вийти з гри», *cut and dried* – «остаточний і безповоротний», *to take the bull by the horns* – «взяти бика за роги»)).

В. С. Слепович розділяє фразеологізми з точки зору ступеня змістової єдності на необразні та образні. Значення елементів, що складають необразні фразеологізми, зберігається, але вони можуть поєднуватися тільки з конкретними словами, отже, їх складно вживати в різних контекстах, наприклад, *to take measures* – «вжити (а не брати) заходів»; *to make a decision* – «приймати (а не робити)

рішення»; *pay attention* – «звертати (а не платити) увагу». Образні фразеологізми (фразеологічні зрощення) називають ідіомами. Ідіома – стійкий мовний зворот, загальний зміст якого залежить не від кількості компонентів, які його складають. Наприклад, *tooth and nail* – «не шкодуючи сил», *to shed crocodile tears* – «лити крокодилячі сльози», *make hay while the sun shines* – «куй залізо, поки гаряче» [9].

Досліджуючи етапи розвитку фразеології, Б. А. Ларін виділяє декілька груп фразеологічних єдностей: змінні словосполучення, які також включають в себе стійкі фразеологічні поєднання (за термінологією Виноградова); стійкі метафоричні словосполучення, які чітко виділяються наявністю стереотипності, традиційності і метафоричного переосмислення, зміною початкового значення; ідіоми, що відрізняються від попередньої групи більш деформованим, скороченим складом (лексичним і граматичним) та значною семантичною зміною, яка і зумовлює метафоричність.

Семантична подібність, тобто зв'язок внутрішньої форми і значення фразеологічної єдності, як їх ключова ознака постає основою класифікації А. В. Куніна. Так, фразеологізми поділяються на три типи: ідіоми (стійкі фрази з повністю або частково переосмисленим значенням, наприклад, *to get into hot water* – «вляпатися в неприємності»); фразеоматизми (стійкі словосполучення з ускладненим значенням, наприклад, *brown paper* – «обгортковий папір»); ідіофразеоматизми (стійкі словосполучення, які можуть мати фразеоматичне або ідіоматичне значення, наприклад, *running fire* – «швидкий вогонь» або «град критичних зауважень»). У першому випадку фраза є фразеоматизмом, оскільки має прихований зміст; у другому випадку словосполучення є ідіомою, тобто повністю переосмисленою одиницею [8].

Відомий російський філолог В. В. Виноградов розробив класифікацію, яка включає в себе, крім вільних словосполучень, три типи фразеологічних одиниць, які діляться за ступенем зв'язку між компонентами: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності

і фразеологічні (стійкі) сполучення. Фразеологічні зрощення (ідіоми) – абсолютно стійкі фразеологічні звороти, значення яких не залежить від їхнього лексичного складу та від значень їхніх компонентів, наприклад, *kick the bucket* (розм.) – «померти», «протягнути ноги»; *send smb. to Coventry* – «бойкотувати когонебудь», «припинити спілкування з ким-небудь»; *at bay* – «загнаний в безвихідне становище»; *be at smb`s beck and call* – «бути на побігеньках у когось»; *to rain cats and dogs* – «лити як з відра (про дощ)»; *be all thumbs* – «бути незручним, незграбним»; *Kilkenny cats* – «смертельні вороги» [3].

Фразеологічні єдності – це стійкі поєднання, узагальнено-цілісне значення яких частково пов'язане із семантикою складових компонентів, які вживаються в переносному значенні, наприклад: *swim against the current* – «плисти проти течії», тобто робити те, що не властиво іншим. Такі фразеологізми можуть мати «зовнішні омоніми», тобто збігаються з ними за складом словосполучення, вжиті в прямому (неметафоричному) значенні.

На відміну від фразеологічних зрощень, які втратили в мові своє образне значення, фразеологічні єдності завжди сприймаються як метафори або інші тропи. Так, серед них можна виділити стійкі порівняння: *to stick like a lurch* – «прилип (пристав) як шевська смола до чобота (до п'яти)»; метафоричні епітети: *mirtal grip* – «залізна, мертва хватка»; гіперболи: *the gold mountain* – «золоті гори»; епітети: *catch at a straw* – «попастися на гачок».

Науковці також виділяють фразеологічні єдності, які представляють собою перифрази, тобто описові образні вислови, які замінюють одне слово наприклад: *broad shoulders* – «сажневі плечі (рамена)».

Деякі фразеологічні єдності набувають рис експресивності завдяки каламбуру або жарту, на основі яких він будується (*the hole of the bublik* – «дирка від бублика»). Натомість емоційна забарвленість інших будується на грі антонімів (наприклад: *more*

or less – «більш-менш») або на вживанні кількох синонімів (наприклад: *out of the frying pan into the fire* – «з вогню та в полум'я»). Фразеологічні єдності надають мові особливої виразності і народно-розмовного забарвлення [14].

Фразеологічні сполучення – це стійкі звороти, значення яких мотивоване семантикою складників, один з яких має фразеологічно пов'язане значення. Наприклад, ми вживаємо *the Indian summer*, а не *the Indian month, the Indian autumn, etc.* Варто зазначити, що фразеологічні сполучення нерідко варіюються (наприклад, *be in one`s blood (have something in one`s blood)* – «бути спадковим»; *be (hit, operate, run) on all (four, six, etc.) cylinders* – «бути в чудовій формі», «працювати не покладаючи рук».

Цю класифікацію фразеологізмів часто доповнюють, виокремлюючи так звані фразеологічні вирази, які також є стійкими, проте складаються зі слів із вільними значеннями, тобто відрізняються полісемантичністю (наприклад, *to be or not to be* – «бути чи не бути»). До цієї групи фразеологізмів відносять крилаті вирази, прислів'я, приказки.

Переклад фразеологічних одиниць, особливо образних, викликає значні складнощі. Це пояснюється тим, що багато з них є емоційно насиченими зворотами, які належать до певного мовного стилю і часто носять яскраво виражений національний характер. Під час перекладу стійких словосполучень слід також враховувати особливості контексту, в якому вони вживаються. Для багатьох англійських фразеологічних одиниць характерні полісемантичність і стилістична різноплановість, що ускладнює їх переклад на інші мови [15].

Досить складним є переклад фразеологізмів, що походять з античної культури і отримали різне трактування й емоційну забарвленість, а також різну форму в культурах. Наприклад, англійське прислів'я *Rome was not built in a day* в російській традиції отримала національну забарвленість: *Москва не відразу будувалася*. Однак в контексті англійської культури такий переклад був би недоречний.

Одним з найбільш складних для перекладу видів фразеологічних одиниць є фразеологізми, що ґрунтуються на сучасних реаліях. Одні стають відомими і, як правило, перекладаються за допомогою калькування (наприклад, *Hell's Angels* – «Ангели Пекла»), а інші залишаються переважно внутрішньо-культурними, але, часто вживаючись в рамках рідної культури, проникають у велику кількість текстів, і, отже, підлягають калькуванню. Наприклад, висловлювання *в країні дурнів* доцільно перекласти англійською мовою за допомогою калькування: *the Land of Wonders, in the country of fools* або шляхом створення функціональної заміни на основі фразеологічних моделей англійської мови – *The Wonderfield, in the fools' land*. Перший варіант передбачає буквальний переклад, тоді як другий більшою мірою передає фразеологічність і вживання асоціацій [13].

У цілому, маючи справу з фразеологічними одиницями, перекладач повинен володіти не тільки знанням обох мов, але і вміти аналізувати стилістичні та культурно-історичні аспекти вихідного тексту, застосовуючи лексичний потенціал мови й культури.

З перекладацької точки зору англійські фразеологічні одиниці поділяються на дві групи: фразеологічні одиниці, що мають еквіваленти в українській мові, та безеквівалентні фразеологічні одиниці. Фразеологічні еквіваленти можуть бути наступних типів: повні, часткові, відносні та індивідуальні.

Повні еквіваленти – це українські еквіваленти, які переважно є моноеквівалентами англійських фразеологізмів, що збігаються з ними за значенням, за лексичним складом, образністю, стилістичною направленістю та граматичною структурою. До цієї групи належать фразеологізми інтернаціонального характеру, засновані на міфологічних переказах, біблійних легендах та історичних фактах: *Augean stables* – «авгієві стайні», *burn one's boats* – «спалити свої кораблі», *in the seventh heaven* – «на сьомому небі» [9].

Частковий еквівалент містить лексичні, граматичні або лексико-граматичні розбіжності при наявності однакового значення однієї і тієї ж стилістичної спрямованості. Тому частковий еквівалент за ступенем адекватності перекладу рівноцінний повному еквіваленту.

Часткові лексичні еквіваленти можна поділити на дві групи. Першу групу складають українські еквіваленти англійських фразеологізмів, що збігаються за значенням, стилістичною спрямованістю та близькі за образністю, але різняться лексичним складом. Прикладом можуть служити наступні звороти: *light as a feather* – «легкий як пір'їнка», *put by for a rainy day* – «відкласти на чорний день», *a wolf in sheep's clothing* – «вовк в овечій шкурі». До цієї ж групи належать і деякі прислів'я: *hawks will not pick hawks' eyes out* – «ворон ворону око не виклює». До другої групи часткових лексичних еквівалентів належать українські еквіваленти англійських фразеологізмів, що збігаються з ними за значенням, стилістичною спрямованістю, але різні за образністю. Переважна більшість подібних фразеологізмів належить до цієї групи. Прикладами можуть служити: *be born with a silver spoon in one's mouth* – «народитися в сорочці», *birds of a feather flock together* – «рибалка рибалку бачить здалеку», *a bird in the hand is worth two in the bush* – «краще синиця в руках, ніж журавель в небі» [7].

До групи часткових граматичних еквівалентів належать українські еквіваленти англійських фразеологізмів, що збігаються з ними за значенням, стилістичною спрямованістю та образністю, але відрізняються числом, в якому стоїть іменник, або порядком слів: *the game is not worth the candle* – «гра не варта свічок», *all is not gold that glitters* (або *all that glitters is not gold*) – «не все те золото, що блищить».

Багато англійських фразеологічних одиниць не мають еквівалентів в українській мові. До них насамперед належать фразеологізми, що позначають неіснуючі в нас реалії. При перекладі подібних фразеологізмів використовуються калькування й описовий

переклад. Калькування дає можливість донести до українського читача живий образ англійського фразеологізму, що неможливо при використанні необразного словосполучення, яке є російським поясненням значення англійського фразеологізму. Наприклад: *The old lady of Threadneedle Street* – (жартівливо) «стара леді з Треднідл стріт (англійська банк)». Розумінню перекладу допомагає примітка «стара леді», а «Треднідл стріт» – це вулиця, на якій він знаходиться.

Перекладу фразеологізмів приділено чимало уваги в теоретичних роботах, в кожному посібнику з перекладу, особливо з перекладу художньої літератури, у багатьох публікаціях з теорії фразеології і порівняльної лінгвістики. Проте все ще досі не існує єдиного способу перекладу фразеологічних одиниць, оскільки вони характеризуються емоційним забарвленням та відображенням реалій культури, з якої вони походять.

Аналіз теоретичного матеріалу свідчить про те, що відтворення фразеологізмів, які позначають національні реалії, здійснюються різними засобами, серед яких найчастіше за інші застосовується контекстуально-лексична відповідність або опис за допомогою лексичних засобів (звороти іноземної мови, подані як власні імена, можуть також переноситись у текст перекладу шляхом транскрибування і транслітерації). В окремих випадках використовується калькування (повне або часткове) і створення контекстуального семантико-стилістичного аналога за допомогою вживання різних фразеологічних та лексичних одиниць.

Список використаної літератури

1. Амосова Н. М. Основы английской фразеологии / Н. М. Амосова. – Л., 1983. – 130 с.
2. Балли Ш. Французская стилистика / Ш. Балли; пер. с фр. К. А. Долинина. – М, 1981. – 180 с.
3. Виноградов В. С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). – М. : Издательство института общего среднего образования РАО, 2001, – 224 с.

4. Влахов С. П. Непереваемое в переводе / С. П. Влахов, С. О. Флорин. – М., 1980. – 150 с.
5. Гак В. Г. Фразеология, образность и культура / В. Г. Гак // Советская лексикография: сборник статей. – М., 1988. – С. 159–169.
6. Єрченко П. Г. Класифікація фразеологічних одиниць / П. Г. Єрченко // Іноземна філологія. – 1994 – Вип. 4. – С. 12.
7. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу / І. В. Корунець. – К. : Вища школа, 1986. – 173 с.
8. Кунин А. В. Замена компонентов фразеологизмов как стилистической прием / А. В. Кунин // ИЯШ. –1977. – № 2. – С. 3–12.
9. Латышев Л. К. Технология перевода / Л. К. Латышев. – М., 2000. – С. 27.
10. Лингвистический энциклопедический словарь / гл. ред. В. Н. Ярцева. – М. : Советская энциклопедия, 1990. – 560 с.
11. Маслов Ю. С. Введение в языкознание: учебник / Ю. С. Маслов. – М. : Высшая школа, 1987. – 272 с.
12. Мокиенко В. М. Загадки русской фразеологии / В. М. Мокиенко. – М. : Высшая школа, 1990. – С. 27.
13. Нелюбин Л. Л. Синтаксис языка американских боевых приказов: автореф. дис. ... канд. филол. наук: (663) / Л. Л. Нелюбин. – М., 1968. – 29 с.
14. Петрова Н. Д. Англійські фразеологічні одиниці з національно-культурологічним компонентом / Н. Д. Петрова // Іноземна філологія. – 1997. – Вип. 110. – С. 40–50.
15. Шадрин Л. Н. Перевод фразеологических единиц и сопоставительная стилистика / Л. Н. Шадрин. – Саратов, 1991. – 150 с.
16. Шанский Н. М. Лексикология современного русского языка / Н. М. Шанский. – М., 1982. – 120 с.

Мазур Ю. Я., Зембицкая М. В. Особенности интерпретации фразеологических единиц в процессе преподавания дисциплины «Практический курс английского языка».

Аннотация

В статье проанализированы подходы зарубежных и отечественных ученых к трактовке понятия «фразеологическая единица», определены их признаки (экспрессивность и фразеологическую образность, устойчивость употребления и семантическую сложность,

выразительность, лаконичность выражения мысли, а также устойчивость, идиоматичность) и свойства. На основе характеристики ключевых свойств фразеологических единиц предпринята попытка их классификации на основе анализа семантических, грамматических, стилистических и других признаков; выделены и проанализированы основные группы фразеологизмов, охарактеризованы проблемы перевода английских фразеологизмов, выделены особенности их трансформации на украинский язык. Приведены основные рекомендации по способам перевода английских фразеологизмов.

Ключевые слова: *фразеологическая единица, способы перевода, особенности трансформации, идиома, калькирование.*

Mazur Y. Y., Zembitska M. V. Peculiarities of the interpretation of phraseological units in the process of teaching a discipline «Practical course of English language».

Summary

In the article the approaches of foreign and domestic scholars to the interpretation of the concept of «phraseological unit» (as a common name for semantically related phrases, reproducible words or sentences reproduced in speech, which have a completely or partially re-meaning value), their features (expressiveness and phraseological imagery, stability of use and semantic complexity, expressiveness, conciseness of expression of thought, as well as stability, idiomaticity) and properties have been analyzed. On the basis of the characteristics of key properties of phraseological units, an attempt to classify them based on the analysis of semantic, grammatical, stylistic and other features has been made; the main groups of phraseologisms (phraseological unity, phraseological merging and phraseological combinations) have been highlighted. The problems of the translation of English phraseology have been described, in particular it has been proved that phraseological units based on modern realities are one of the most difficult kinds of phraseological units for translation; features of their transformation into Ukrainian language have been singled out. It has been revealed that from the translation point of view, English phraseological units are divided into two groups: phraseological units that have equivalents in the Ukrainian language, which in turn are divided into complete, partial, relative and individual and nonequivalent phraseological

units. The main recommendations on how to translate English phraseologisms have been given.

Key words: *phraseological unit, methods of translation, peculiarities of transformation, idiom, calcination.*

УДК 82.09 (477)

Маліновська Ю. М.,
викладач кафедри української філології
Хмельницького національного університету
E-mail: makouliya@ukr.net

ДРАМА І. ФРАНКА «УЧИТЕЛЬ»: ЖАНРОВО-СТИЛЬОВІ АСПЕКТИ

У статті досліджено поетичні особливості драми І. Франка «Учитель», зокрема розглянуто жанрову трансформацію п'єси митця у контексті літературного стилю. За принципом жанрової диференціації вибрано типологію п'єси за специфікою конфлікту та доведено, що жанр – діалектично змінний комплекс сутнісних ознак проблематики та поетики твору.

Ключові слова: *стиль, жанр, поетика, естетика, реалізм, динаміка, драма, комедія, серйозна комедія, психологізм, ідея.*

1893 року Іван Франко написав п'єсу, яку невдовзі інсценував театр «Руської бесіди». Вустами головного героя Омеляна Ткача автор нагадує давню латинську сентенцію: *quem di odere paedagogum fecere* («Кого боги зненавиділи, педагогом зробили»). Жанрова дефініція твору дискусивна у літературознавстві. Автор визначив твір як комедію, однак, на думку В. Микитюк, «порушені в ньому проблеми не зовсім відповідають генеалогічній дефініції цього жанру» [7, с. 17]; соціально-психологічна п'єса, комедія вона у Якова Білоштана: «... в радянському франкознавстві теж немає єдиної думки щодо визначення жанру твору», – стверджує літературознавець [2, с. 80], називаючи твір «класичним зразком